Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi
Fascicula: Asistenţă Socială, Sociologie, Psihologie
Year-Book „Petre Andrei" University from Iasi
Fascicle: Social Work, Sociology, Psychology
ISSN: 2248-1079
Coverd in: CEEOL, Index Copernicus, Ideas, RePeC, Socionet, Econpapers

CONCEPTUAL APPROCHES OF CHILD WELFARE: THE IMPACT ON THE SUPPLY OF VARIOUS TYPES OF SOCIAL SERVICES [ABORDĂRI CONCEPTUALE ALE BUNĂSTĂRII COPILULUI: IMPACTUL ASUPRA FURNIZĂRII DIFERITELOR TIPURI DE SERVICII SOCIALE]

Oana Lăcrămioara BĂDĂRĂU

Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenţă Socială, Sociologie, Psihologie, 2015, Tomul 15, Decembrie, pp: 21-32

Published by:
Lumen Publishing House
On behalf of:
„Petre Andrei" University from Iasi

Conceptual Approches of Child Welfare: The Impact on the Supply of Various Types of Social Services

[Abordări conceptuale ale bunăstării copilului: impactul asupra furnizării diferitelor tipuri de servicii sociale]

Oana Lăcrămioara BĂDĂRĂU[1]

Abstract

Starting from several approaches to child well-being based on concepts such as needs, rights, poverty, exclusion, quality of life, the purpose of this article is to highlight and analyze the factors that influenced policies and practices in child protection. They will be identified and discussed some specific features of each type of approach and how they influence the provision of multiple types of social services and increasing the role in child development.

Keywords:

child well-being, child needs, children's rights, poverty, social exclusion, quality of life.

[1] Lector universitar doctor, Universitatea "Petre Andrei" din Iaşi, Departamentul de Ştiinţe Socio-Umane, Facultatea de Asistenţă Socială şi Sociologie, E-mail: oanabadarau2000@yahoo.co.uk.

Badarau, O. L. (2015). Conceptual Approches of Child Welfare: The Impact on the Supply of Various Types of Social Services [Abordari conceptuale ale bunastarii copilului: impactul asupra furnizarii diferitelor tipuri de servicii sociale]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 21-32.

Introducere

Un sistem de bunăstare eficient a copilului trebuie să aibă în vedere adaptarea permanentă a politicilor la realităţile şi problemele identificate în societate. Dinamica sistemului este dată tocmai de eforturile continue de a atenua discrepanţele dintre politici şi practicile efective.

Politica de asigurare a bunăstării copilului are priorităţi diferite în funcţie de problemele identificate într-o anumită perioadă de timp. Uneori accentul cade mai mult pe protecţia copilului, alteori pe protejarea familiei. Însă, suntem de părere că nu putem vorbi despre bunăstarea copilului fără să luăm în considerare şi bunăstarea familiei din care acesta face parte. Ca atare, toate măsurile luate pentru asigurarea dezvoltării armonioase a copilului trebuie analizate în strânsă legătură cu situaţia familiei şi nu numai, ci şi cu luarea în considerare a factorilor contextuali care o influenţează.

Problema bunăstării copilului necesită o abordare multidimensională şi multidisciplinară pe mai multe paliere, cum ar fi cel al educaţiei, al sănătăţii şi al orcotirii. June Thoburn (1997; *apud* Roth-Szamoskozi, 1999) defineşte sistemul ocrotirii copilului în vederea asigurării bunăstării sale ca fiind *ansamblul de servicii oferite de un stat, prin care li se asigură copiilor suport material, asistenţă medicală, educaţie şi locuinţă.* În literatura de specialitate se face distincţie între sensul larg şi cel restrâns al ocrotirii copilului. În primul sens, asigurarea bunăstării se referă la întreg evantaiul de servicii menite să asigure sănătatea, educaţia şi ocrotirea copiilor, iar în cel de-al doilea, protecţia copilului este o structură separată, menită să ofere sprijin categoriilor de copii aflaţi în situaţii speciale de dificultate, fiind expuşi unor condiţii de creştere care le pun în pericol sănătatea psihică sau fizică. Pentru a completa înţelesul noţiunii de sistem de protecţie a copilului, nu putem omite activităţile de prevenire a riscurilor – activităţi menite să reducă impactul situaţiilor inadecvate pentru copil, care nu corespund nevoilor sale ca personalitate în dezvoltare. În acest sens, se remarcă interferenţele dintre două roluri fundamentale ale sistemului de protecţie a copilului: asigurarea unor servicii directe, primare pentru copiii cu nevoi sociale şi influenţele politicilor sociale pentru a îmbunătăţi situaţia copiilor aflaţi în dificultate. Principala modalitate de a asigura bunăstarea în societatea modernă s-a centrat în jurul ideii furnizării diferitelor servicii sociale astfel încât să se asigure pentru fiecare copil, condiţiile necesare dezvoltării fizice şi psihice bune.

Badarau, O. L. (2015). Conceptual Approches of Child Welfare: The Impact on the Supply of Various Types of Social Services [Abordari conceptuale ale bunastarii copilului: impactul asupra furnizarii diferitelor tipuri de servicii sociale]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 21-32.

În Anglia, serviciile destinate copiilor au la bază cel puţin cinci abordări diferite ale bunăstării copilului. Acestea pot fi centrate pe identificarea şi satisfacerea nevoilor, respectarea drepturilor, asigurarea resurselor materiale, combaterea sărăciei şi a excluziunii sociale. Nick Axford (2009) analizează trăsăturile fiecărui tip de abordare a bunăstării copilului şi modul cum acestea influenţează furnizarea diferitelor tipuri de servicii. Totodată, autorul este interesat să afle dacă conştientizarea şi îmbinarea acestor abordări pot fi de folos în creearea unui model de servicii mai potrivit pentru copii.

De asemenea, autorul explorează potenţialele contradicţii în furnizarea diferitelor tipuri de servicii (de exemplu, dintre cele care au la bază satisfacerea nevoilor şi cele care au la bază respectarea drepturilor) şi încearcă să afle dacă astfel de contradicţii se pot diminua şi dacă da, cum se poare realiza acest lucru astfel încât să se poată atinge o mai mare congruenţă între ele.

Serviciile care vizează bunăstarea copilului au scopuri multiple, incluzând protecţia copilului, asigurarea principiului continuităţii şi prezervării familiei astfel încât copiii să poată părăsi sistemul de protecţie şi să aibă o familie pentru restul vieţii. Astfel, sistemul de servicii ar avea în principal un scop primar şi două scopuri secundare. Primul scop este să protejeze copiii faţă de abuz şi neglijare. Al doilea scop este de a menţine unităţile familiale existente. Al treilea scop este să promoveze dezvoltarea copiilor în sensul maximizării autosuficienţei lor ca adulţi. Menţinerea continuităţii psihologice comunitare, etnice sau culturale ar trebui să fie obiectivul sistemului de bunăstare a copilului doar atunci când este necesar să se realizeze scopuri de dezvoltare sau atunci când celelalte două scopuri sunt în mod clar realizabile (Barth, 1999; *apud* Neamţu, 2007).

Abordarea bazată pe nevoile copilului

În literatura de specialitate (Irimescu, 2006; Killen, 1998; Muntean, 2001) sunt evidenţiate, ca o particularizare a nevoilor umane formulate de Abraham Maslow, următoarele nevoi de bază ale copilului: dragoste şi securitate; nevoia de experienţe noi, de stimulare; nevoia copilului de a fi apreciat şi de a-i fi recunoscute capacităţile; nevoia de responsabilităţi; nevoi de bază, fiziologice.

În acelaşi timp, pentru satisfacerea acestor nevoi, autorii mai sus menţionaţi prezintă mai multe abilităţi parentale necesare pentru o dezvoltare normală a copilului, şi anume: abilitatea părinţilor de a da prioritate satisfacerii nevoilor de bază ale copilului; abilitatea de a oferi

Badarau, O. L. (2015). Conceptual Approches of Child Welfare: The Impact on the Supply of Various Types of Social Services [Abordari conceptuale ale bunastarii copilului: impactul asupra furnizarii diferitelor tipuri de servicii sociale]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 21-32.

copilului experienţe noi, de a-l stimula cognitiv şi afectiv; abilitatea de a avea o relaţie empatică cu copilul; abilitatea de a-şi înfrâna propriile dureri şi porniri agresive; capacitatea de a avea aşteptări realiste faţă de copil; fcapacitatea de a percepe copilul în mod realist; abilitatea de a răsplăti, valoriza copilul.

Pe de altă parte, calitatea de părinte poate fi influenţată nu doar de caracteristicile şi resursele lor psihologice ci şi de sursele contextuale care privesc stresul şi sprijinul, mai ales condiţiile materiale şi calitatea relaţiilor sociale (de exemplu, cu rudele, prietenii, comunitatea). Modelul de mai jos (Figura 1) arată diversitatea factorilor care compun contextul şi mediul familial şi care influenţează bunăstarea copilului.

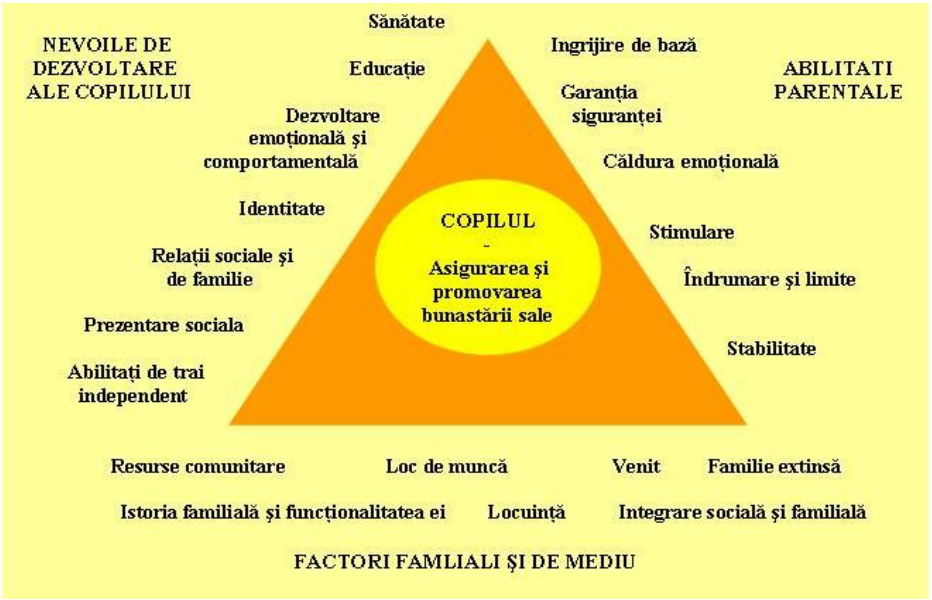

Fig. 1 Factori în asigurarea şi promovarea bunăstării copilului (Sursa: ANPDC, 2006)

În ceea ce priveşte impactul furnizării serviciilor sociale asupra familiilor, într-un studiu elaborat în Marea Britanie (Buchanan şi Ritchie, 2004), s-au utilizat două tipuri de chestionare pentru a evalua atât nivelul bunăstării părinţilor, cât şi al copiilor, după ce au beneficiat de servicii sociale. După 6-9 luni de la primirea ajutorului din partea serviciilor sociale, trei pătrimi dintre părinţi (72 %) au simţit că situaţia copiilor s-a schimbat în bine şi două treimi au mărturisit că viaţa lor nu s-a schimbat.

Badarau, O. L. (2015). Conceptual Approches of Child Welfare: The Impact on the Supply of Various Types of Social Services [Abordari conceptuale ale bunastarii copilului: impactul asupra furnizarii diferitelor tipuri de servicii sociale]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 21-32.

Însă, 14 % dintre părinţi au considerat că situaţia copiilor a rămas aceeaşi iar alţi 14 % că s-a înrăutăţit. La întrebarea „Cine este responsabil pentru ca lucrurile să meargă mai bine ?", dintre cele 60 de familii, peste o treime au răspuns „familia", o altă treime alţi „profesionişti", iar una din 10 familii a raspuns că „nimeni" şi mai mult de jumatate au considerat că o intervenţie realizată mai devreme ar fi făcut diferenţa.

Studiul a identificat mai multe tipuri de dificultăţi întâmpinate atât de către părinţi cât şi de către copii. Astfel, s-a constatat că părinţii care au cele mai multe dificultăţi accesează serviciile mult mai greu decat cei cu mai puţine probleme, dificultăţi. În acelaşi timp, rezultatele obţinute sugerează că utilizarea măsurătorilor standardizate atât pentru evaluarea nivelului de bunăstare al părinţilor cât şi al copiilor ajută la prioritizarea furnizării de servicii.

Totodată, rezultatele au indicat faptul că părinţii ştiu de ce tip de ajutor au nevoie (de exemplu, în gestionarea comportamentului anxios al copilului), dar de multe ori nu-l primesc. Acest lucru sugerează că factorii de decizie trebuie să identifice serviciile solicitate de către părinţi, astfel încât acestea să le fie oferite în funcţie de particularitatea situaţiei şi nu în funcţie de ceva ce este convenabil sau „disponibil pe raft" (Buchanan şi Ritchie, 2004).

În literatura de specialitate, necesitatea utilizării unui instrument standardizat de evaluare a nevoilor copilului este susţinută de următoarele argumente (Fowler, 2003; *apud* Zanca, 2010):

- pentru a furniza tuturor practicienilor un instrument de tip holistic, care să permită identificarea nevoilor copilului înainte a atinge punctul critic, de criză, şi în acelaşi timp, pentru a crea un registru comun de comunicare cu copiii care sunt evaluaţi;
- pentru a exista certitudinea că nevoile importante nu sunt trecute cu vederea şi a reduce proporţia evaluărilor superficiale;
- pentru a furniza o structură comună de înregistrare a informaţiilor şi a facilita schimbul de informaţii între practicieni;
- pentru a crea o bază informaţională care să justifice solicitarea implicării altor agenţii, reducerea referirilor inutile şi focusarea resurselor practicienilor asupra aspectelor în care implicarea lor este cu adevărat importantă.

Utilizarea instrumentelor standardizate în procesul de evaluare atât a problemelor, dificultăţilor cât şi a resurselor familiei poate ajuta la identificarea şi prioritizarea nevoilor astfel încât să beneficieze de ajutor cei care necesită într-adevăr de sprijin, putându-se astfel limita numărul celor care intră în atenţia autorităţilor deşi nu necesită servicii specializate.

Badarau, O. L. (2015). Conceptual Approches of Child Welfare: The Impact on the Supply of Various Types of Social Services [Abordari conceptuale ale bunastarii copilului: impactul asupra furnizarii diferitelor tipuri de servicii sociale]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 21-32.

Una dintre trăsăturile serviciilor ce au la bază satisfacerea nevoilor copilului este concentrarea pe rezultatele care vizează dezvoltarea sănătoasă a acestuia. O astfel de abordare este puţin probabil să angajeze concepte de risc şi factori de protecţie astfel încât ansamblul procedurilor şi tehnicilor proiectate să prevină sau să intervină prompt în situaţiile de risc ce conduc la dificultăţi de dezvoltare. O trăsătură adiţională este legată de faptul că serviciile orientate spre nevoi permit intervenţiilor să fie adaptate la situaţia fiecărui copil (Axford, 2009).

Abordarea bunăstării copilului bazată pe respectarea drepturilor

După Primul Război Mondial, ideea drepturilor copilului a captat pentru prima dată atenţia lumii. În 1924, Liga Naţiunilor a adoptat Declaraţia de la Geneva. În 1959, Organizaţia Naţiunilor Unite a adoptat Declaraţia Drepturilor Copilului. Ambele declaraţii au reprezentat o recunoaştere timidă a drepturilor copilului deoarece deşi susţineau ferm protecţia şi bunăstarea acestuia, nu îi recunoşteau dreptul de a participa la deciziile care îl privesc. Spre sfârşitul anilor 1960, s-a pus accentul pe ideea drepturilor de participare ale copilului.

În 1978, cu un an înainte de Anul Internaţional al Copilului, Guvernul Poloniei a propus elaborarea unei Convenţii privind drepturile copilului. În 1989, s-a adoptat documentul care a intrat în vigoare în 1991 şi a fost ratificat de majoritatea ţărilor din lume, cu excepţia Statelor Unite ale Americii şi a Somaliei. România a ratificat Convenţia prin Legea nr. 18/1990 şi s-a inspirat din aceasta atunci când a elaborat Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului.

În acord cu Verhellen (1999; *apud* Boldiş, 2010), Drepturile Copilului pot fi clasificate în cinci domenii, similar cu Drepturile Omului:

- Drepturi civile. În general, acestea corespund drepturilor recunoscute primelor 18 drepturi din Declaraţia Universală a Drepturilor Omului (1948). Exemple ar fi dreptul la un nume (articolul 7), dreptul la identitate (articolul 8), la viaţă (articolul 6), principiul non-discriminării (articolul 2);
- Drepturi politice. Acestea cuprind libertatea opiniei (articolul 12), libertatea de asociere (articolul 15), libertatea de gândire, conştiinţă şi religie (articolul 14). În plus, Drepturile Omului includ şi dreptul de a vota şi de a participa la alegeri;
- Drepturi economice. Articolul 4 indică în termeni generali faptul că Statele Părţi trebuie să adopte măsuri legislative, administrative

Badarau, O. L. (2015). Conceptual Approches of Child Welfare: The Impact on the Supply of Various Types of Social Services [Abordari conceptuale ale bunastarii copilului: impactul asupra furnizarii diferitelor tipuri de servicii sociale]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 21-32.

şi alte măsuri privind drepturile economice, sociale şi culturale. Mult mai specific, acest lucru implică dreptul de a fi protejat împotriva exploatării (articolele 33 şi 36);

- Drepturi sociale. Din nou se face referire la articolul 4 care cuprinde şi dreptul la educaţie (articolele 28 şi 29), sănătate (articolul 24) şi securitate socială (articolul 26);
- Drepturi culturale. În completarea articolului 4, trebuie să menţionăm din nou articolul 31 care recunoaşte dreptul la recreere şi joacă, precum şi dreptul de participare la viaţa culturală şi artistică.

Serviciile orientate spre respectarea drepturilor copilului sunt caracterizate prin proceduri şi seturi de standarde ce intenţionează să impună un anumit tip de comportament indivizilor şi organizaţiilor. Drepturile morale sunt uşor respinse ca aspiraţii nerealiste, deci ele tind să evolueze în drepturi legale brusc definite prin îndatoriri paralele, responsabilităţi clar specificate şi măsuri pentru a le pune în practică (Nickel, 1987; *apud* Axford, 2009). Astfel, respectarea Convenţiei ONU privind Drepturile Copilului este monitorizată mai degrabă în termeni de indicatori administrativi nu de proces (de exemplu, numărul de facilităţi pentru copiii cu dificultăţi de învăţare, mai degrabă decât modul în care copiii obţin, de pildă, rezultate şcolare foarte bune).

Asigurarea dreptului copiilor la o viaţă mai bună şi a bunăstării acestora reprezintă un obiectiv prioritar nu numai la nivelul organizaţiilor, asociaţiilor sau diferitelor instituţii ci trebuie să fie funcţional şi la nivelul unei politici de stat.

Combaterea sărăciei în rândul copiilor

Timothy Smeeding, Lee Rainwater şi Gary Burtless (2001; *apud* Corsaro, 2008) au analizat rata sărăciei copiilor în Statele Unite şi alte 17 state industrializate. Autorii au folosit o măsură relativă a sărăciei (copiii sub 18 ani trăind în familii în care venitul este sub 40 % din salariul mediu) ajustat la dimensiunea familiei şi vârsta capului familiei. Studiul lor a cuprins anii 1990-1997 şi a relevat faptul că cele mai mari rate ale sărăciei se regăsesc în ţări cu un nivel crescut al inegalităţilor (Statele Unite şi Italia); în ţări mari şi diverse din punct de vedere geografic (Statele Unite, Canada, Australia); în state cu programe sociale mai puţin dezvoltate (Spania). Rate scăzute ale sărăciei se regăsesc în ţări mici, bine dezvoltate şi care cheltuiesc mult pe politicile sociale (Scandinavia) şi în ţări în care ajutorul de şomaj este mai generos, politicile sociale oferă un sprijin mai

Badarau, O. L. (2015). Conceptual Approches of Child Welfare: The Impact on the Supply of Various Types of Social Services [Abordari conceptuale ale bunastarii copilului: impactul asupra furnizarii diferitelor tipuri de servicii sociale]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 21-32.

consistent mamelor singure şi celor care muncesc (prin intermediul concediului de maternitate plătit, spre exemplu) şi asistenţa socială minimă este foarte organizată.

Garbarino şi Barry (1997) sugerează că în societăţile în care accesul la serviciile sociale este disponibil pentru toate familiile indiferent de venit, corelaţia între sărăcie şi relele tratamente aplicate copilului este redusă. Acesta este cazul ţărilor nordice, care au politici universale pentru familie, care cuprind, de exemplu, servicii de îngrijire a sănătăţii, concedii plătite pentru creşterea copilului, servicii publice de calitate pentru îngrijirea copilului, educaţie gratuită etc.

În România, factorii cheie determinanţi ai sărăciei în rândul copiilor sunt consideraţi a fi, după părerea membrilor Comitetului Român pentru Protecţie Socială (2008) caracteristicile gospodăriei, situaţia părinţilor pe piaţa muncii şi eficienţa intervenţiei guvernamentale.

Într-un studiu elaborat în oraşul Oradea, judeţul Bihor (Chipea, 2004), au fost identificaţi următorii factori care duc la creşterea riscului de sărăcie: existenţa, în familie, a unor persoane reţinute pentru delicte; accidente grave suferite de cineva din familie; lipsa unui loc de muncă pentru mai mult de un an; pierderea unei afaceri prin faliment.

În România, mai multe analize privind sărăcia copilului au demonstrat faptul că impactul beneficiilor financiare asupra bunăstării copilului şi familiei este considerabil. Dacă acestea nu ar fi distribuite, rata sărăciei copilului ar fi aproximativ o dată şi jumătate mai mare – 32.2 % omparativ cu 24.5 % (Zamfir, 2005). În asigurarea bunăstării copilului, pornind de la abordarea bazată pe combaterea sărăciei, cea mai evidentă soluţie ar fi creşterea cuantumului prestaţiilor sociale, maximizarea venitului familiilor. Totuşi, considerăm că acest lucru nu ar fi eficient, ci ar trebui luate alte măsuri, care să ajute familiile aflate în dificultate să devină autonome şi să nu devină dependente de sistemul de protecţie socială. Eforturile ar trebui să se concentreze mai mult pe modalităţile de integrare a părinţilor fără un loc de muncă pe piaţa muncii, astfel încât, aşa cum afirmă şi N. Axford (2009), „munca să plătească".

Când discutăm despre bunăstarea familiei, un rol important îi revine şi comunităţii din care aceasta face parte deoarece comunitatea are propriile resurse pe care le poate mobiliza dezvoltând mecanisme specifice de producere a bunăstării, complementar cu/şi în prelungirea celor ale economiei şi statutului.

Badarau, O. L. (2015). Conceptual Approches of Child Welfare: The Impact on the Supply of Various Types of Social Services [Abordari conceptuale ale bunastarii copilului: impactul asupra furnizarii diferitelor tipuri de servicii sociale]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 21-32.

Calitatea vieţii şi bunăstarea copilului

Condiţiile socio-economice ale familiei sunt strâns legate de posibilităţile de îngrijire, educaţionale ale copiilor, care la rândul lor condiţionează integrarea socio-profesională şi şansele egale pentru împlinirea lor în viaţa de adult.

Calitatea vieţii este un concept evaluativ, fiind rezultanta raportării condiţiilor de viaţă şi a activităţilor care compun viaţa umană, la necesităţile, valorile, aspiraţiile umane. Conceptul vizează atât condiţiile obiective în care viaţa umană se constituie, cât şi modul subiectiv în care fiecare persoană îşi evaluează propria viaţă. În elaborarea strategiilor social-politice de acţiune accentul cade în primul rând pe determinarea factorilor obiectivi care sunt responsabili de variaţia calităţii vieţii în sensul sporirii acesteia (Zamfir, 1998).

Îmbunătăţirea calităţii vieţii atât la nivel societal cât şi personal, presupune progrese în componente precum: mediul fizic şi cel economic (nivelul de trai), cultură, politică etc. De aceea este foarte importantă conceperea unor sisteme de indicatori care să acopere întreaga gamă de dimensuni ale vieţii. De exemplu, sistemul românesc de indicatori ai calităţii vieţii cuprinde 21 de dimensiuni: persoana, populaţia, mediul natural, aşezările umane, locuinţa, mediul social, familia, ocuparea, calitatea vieţii profesionale, resurse macroeconomice pentru nivelul de trai, veniturile, consumul, serviciile pentru populaţie, gospodăria, învăţământul, asistenţa sanitară, cultura, asigurările şi asistenţa individuală, timpul liber, calitatea mediului politic, instituţiile de stat şi ordinea publică (Mărginean, 2005).

Calitatea vieţii copilului este puternic influenţată încă din primii ani de viaţă de condiţiile din mediul familial şi de alternativele de îngrijire şi ocrotire oferite de societate. Astfel, mediul natural şi construit al copiilor poate fi îmbunătăţit prin reamenajarea şi/sau construirea parcurilor de joacă, a terenurilor sau a sălilor de sport etc. Orice poate contribui la dezvoltarea şi întreţinerea sănătăţii şi îmbunătăţirea relaţiilor dintre copii şi familiile lor, prieteni sau alţi membri ai comunităţii. Aceasta include creşe, grădiniţe, cluburi pentru tineret, stabilirea unor măsuri fiscale, sociale, legale ce pot încuraja familiile să acceseze reţelele de ajutor pentru copii. Sunt activităţi şi experienţe care servesc la îmbogăţirea vieţii prin artă, muzică, sport, spiritualitate şi aşa mai departe. De o importanţă particulară sunt serviciile ce îmbunătăţesc accesul copiilor din mediul rural la activităţi de divertisment şi de petrecere a timpului liber (hoteluri pentru tineri,

Badarau, O. L. (2015). Conceptual Approches of Child Welfare: The Impact on the Supply of Various Types of Social Services [Abordari conceptuale ale bunastarii copilului: impactul asupra furnizarii diferitelor tipuri de servicii sociale]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 21-32.

excursii şcolare, cluburi extraşcolare, reduceri pentru vizitarea muzeelor etc).

Combaterea excluziunii sociale a copilului

Orice măsură care ajută la susţinerea legăturilor sociale ale copilului cu prietenii şi familia, cu comunitatea întreagă şi cu instituţiile civice şi politice, ajută la combaterea excluziunii sociale. Deşi măsurile anti-excludere sunt deseori multidirecţionale, majoritatea se concentrează pe una sau pe alta din cele mai importante legături sociale.

Pot fi utilizate mai multe mijloace pentru a menţine copiii în sistemul educativ, cum ar fi, de exemplu: somaţii şi amenzi date părinţilor care par să tolereze absenţele nemotivate ale copiilor lor; stimulente financiare şi de altă natură pentru şcoli pentru a încuraja participarea copiilor la cursuri sau la diferite activităţi extraşcolare; module, programe special concepute pentru cei care au părăsit şcoala sau pentru cei care au comportamente deviante.

În general, măsurile se adresează copiilor cu risc ridicat de excluziune socială. De exemplu, sănătatea precară şi un mediu fizic sub standardele minim acceptate fac dificilă participarea copiilor la anumite activităţi în comunitate făcându-i puţin capabili să iniţieze şi să menţină relaţii sociale. O mai bună înţelegere a contextului, a factorilor de risc asociaţi permite luarea unor măsuri mai bune având ca scop prevenirea excluziunii sociale. În al doilea rând, multe dintre iniţiative sunt coercitive, în sensul că încearcă să „reintroducă" copiii şi familiile în anumite tipare de comportament, deseori în moduri pe care indivizii înşişi nu le-ar alege. În al treilea rând, majoritatea abordărilor se concentrează pe cei excluşi, nu pe cei care exclud, motiv pentru care Veit-Wilson (1998; *apud* Axford, 2009) consideră că modelele de intervenţie pot fi clasificate în modele slabe şi modele puternice.

Concluzii

Cele cinci concepte discutate (nevoie, drepturi, calitatea vieţii, sărăcie şi excluziune socială) oferă perspective diferite de analiză a bunăstării copilului care pot contribui la elaborarea unor strategii de suport mai bune pentru copil şi familie. Furnizarea unor servicii complexe, mixte care să combine, de exemplu, satisfacerea nevoilor cu respectarea drepturilor sau să abordeze problema sărăciei copilului prin consolidarea calităţii vieţii pot creşte şansele de a obţine rezultate mai bune în practică. În România, multe analize relevă caracterul fragmentar,

Badarau, O. L. (2015). Conceptual Approches of Child Welfare: The Impact on the Supply of Various Types of Social Services [Abordari conceptuale ale bunastarii copilului: impactul asupra furnizarii diferitelor tipuri de servicii sociale]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 21-32.

segmentar (predominant administrativ) al sistemului de servicii sociale şi tocmai de aceea, considerăm că este necesară conceperea unui sistem de servicii integrate, bazat pe o viziune holistică a problematicii bunăstării copilului şi familiei.

Bibliografie:

Autoritatea Naţională pentru Protecţia Drepturilor Copilului (2006). *Rolul şi responsabilităţile asistenţilor sociali în protecţia şi promovarea drepturilor copilului*. Bucureşti: Editura Trei.

Axford, N. (2009). Developing congruent children's services to improve child well-being. *Child & Family Social Work*, 14 (1), 35-44.

Boldiş, I. (2010). *Drepturile copilului. Perspective teoretice şi aplicative*. Cluj-Napoca: Editura Argonaut.

Buchanan, A., & Ritchie, C. (2004). Using standardized measures to prioritize services for children and families in need. *Journal of Social Work*, 4 (2), 167-178.

Chipea, F., Ştefănescu, F. (Coord.) (2004). *Combaterea sărăciei şi promovarea incluziunii sociale*. Oradea: Editura Universităţii din Oradea.

Comitetul pentru Protecţie Socială (2008). *Studiu tematic privind măsurile politice referitoare la sărăcia în rândul copiilor*. Comisia Europeană. Document disponibil pe http://ec.europa.eu.

Corsaro, W. (2008). *Sociologia copilăriei* (trad.). Cluj-Napoca: International Book Access.

Garbarino, J., & Barry, F. (1997). The community context of child abuse and neglect. In J. Garbarino, & J. Eckenrode (Eds.), *Understanding Abusive Families: An Ecological Approach to Theory and Practice* (pp. 56-85). San Francisco: Jossey-Bass.

Irimescu, G. (2006). *Protecţia copilului abuzat*. Iaşi: Editura Universităţii "Alexandru Ioan Cuza".

Killen, K. (1998). *Copilul maltratat* (trad.). Timişoara: Editura Eurobit.

Muntean, A. (2001). *Familii şi copii în dificultate*. Timişoara: Editura Mirton.

Roth-Szamoskozi, M. (1999). *Protecţia copilului. Dileme, concepţii şi metode*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.

Mărginean, I. (2005). Semnificaţia cercetărilor de calitate a vieţii. În I. Mărginean, A. Bălaşa, C. Zamfir (Coord.), *Calitatea vieţii în România* (pp. 25-60). Bucureşti: Editura Expert.

Neamţu, N. (2007). *Succes şi eşec în plasamentul familial, în contextul reformei sistemului de protecţie a copilului din România*. Cluj-Napoca: Editura Accent.

Badarau, O. L. (2015). Conceptual Approches of Child Welfare: The Impact on the Supply of Various Types of Social Services [Abordari conceptuale ale bunastarii copilului: impactul asupra furnizarii diferitelor tipuri de servicii sociale]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 21-32.

Zamfir, C. (1998). Calitatea vieţii. În C. Zamfir, L. Vlăsceanu (Coord.), *Dicţionar de sociologie* (pp. 79-80). Bucureşti: Editura Babel.

Zamfir, E. (Coord.) (2005). *Politici sociale de protecţie a copilului în situaţii de risc*. Bucureşti: Editura Universităţii din Bucureşti.

Zanca, R. (2010). Protecția copilului în România: servicii, dileme şi probleme specifice. În D. Buzducea (Coord.), *Asistenţa socială a grupurilor de risc* (pp. 81-113). Iaşi: Editura Polirom.

Badarau, O. L. (2015). Conceptual Approches of Child Welfare: The Impact on the Supply of Various Types of Social Services [Abordari conceptuale ale bunastarii copilului: impactul asupra furnizarii diferitelor tipuri de servicii sociale]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, Tomul 15, 21-32.